

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.ф.н. Димитър Веселинов Димитров,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

за дисертационен труд за присъждане
на образователната и научна степен ‘доктор’

в област на висше образование 2. Хуманитарни науки

професионално направление 2.1. Филология

докторска програма „*Романски езици*“

(*Съвременен испански език – Лексикология*)“

Автор: Лидия Дочкова Шамова

Тема: „Билингвизмът в Каталуня – същност и специфика“

Научни ръководители: проф. д.ф.н. Иван Кънчев (Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“); доц. д.м. Делян Делев (Медицински университет – Пловдив)

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № Р33-1696 от 01.06.2020 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Билингвизмът в Каталуня – същност и специфика“ за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, докторска програма „*Романски езици (Съвременен испански език – Лексикология)*“. Автор на дисертационния труд е Лидия Дочкова Шамова – докторантка в редовна форма на обучение към катедра „Романистика и германистика“ при Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ с двама научни ръководители, съответно – проф. д.ф.н. Иван Кънчев (Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“) и доц. д.м. Делян Делев (Медицински университет – Пловдив).

Представеният от Лидия Шамова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с чл. 36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, включва следните документи: молба до Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд; автобиография в европейски формат; нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС ‘магистър’); заповеди за записване в докторантура, за прекъсване на обучението (поради майчинство) и за продължаване на обучението; заповед за провеждане на изпит от индивидуалния план; протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд; дисертационен труд; автореферат; списък на научните публикации по темата на дисертацията; копия на научните публикации; списък на забелязани цитирания; декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи; справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет.

Докторантката Лидия Шамова е приложила 4 публикации във връзка с дисертационния си труд и справка за участие в 6 научни форума.

Бележки и коментар по документите нямам. Приемам декларацията на колежата за участието ѝ в 6 научни форуми. Бих препоръчал увеличаване на самостоятелните публикации на Лидия Шамова в бъдеще с цел по-ясно разграничаване на личностния принос от този на научните ръководители, които са безспорни специалисти в своите изследователски области.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Докторантката Лидия Шамова завършва езикова гимназия „Иван Вазов“ в гр. Пловдив през 2001 г. с испански език. Дипломира се с бакалавърска степен по „Славянска филология“ в Барселонския университет в Испания (2006–2010), след което учи магистратура „Приложна лингвистика с испански език“ в Пловдивския университет (2013–2014). През 2016 е зачислена като докторант във Филологическия факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“. През 2019 г. е отчислена с право на защита. Завършила е езикови курсове по руски

и каталански език към различни образователни институции в Москва (Русия) и Барселона (Испания).

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Избраната дисертационна тема за билингвизма в Каталония (Каталуния) се отличава с актуалност на разработвания в изследването проблем в образователен план и в практико-приложно отношение. Същността и спецификата на каталунския билингвизъм са разгледани под формата на решаване на конкретни задачи, които научните ръководители са поставили на докторантката.

4. Познаване на проблема

Докторантката Лидия Шамова познава състоянието на проблема за съвременното състояние на за билингвизма в Каталония (Каталуния) и оценява критично литературния материал, събран по темата на дисертационния труд.

5. Методика на изследването

Избраната методика на изследване (анализ и синтез на информация, индуктивен и дедуктивен метод, метод на творческото търсене и метод на емпиричното изследване т.е. експеримент) позволява да се постигне поставената цел и обезпечава получаването на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Трудът на докторантката Лидия Шамова е структуриран в увод, седем глави, заключения, изводи, приноси, публикации във връзка с дисертационния труд, библиографски справки и пет броя приложения, в общ обем от 244 с. основен текст със съответните атрибутивни елементи и 98 с. анекси с различно съдържание, имащо връзка с проблема, разглеждан в основния текст, законодателни актове на каталански език, декларации.

В приложно-практически план са разгледани въпросите на мултикултурализма, билингвизма изобщо и билингвизма в Каталония (Каталуния) в частност, многоезичието в Испания и в областта Каталония (Каталуния), лингвалният мозък и някои аспекти на социолингвистиката, имащи отношение към проблемите на билингвизма.

В първа глава, озаглавена „Изследователска програма“, са изложени целите, обекта и предмета на изследване, изследователските задачи и методология. Във втора глава, озаглавена „Междукултурният диалог“, се разглеждат социолингвистичните аспекти на мултикултурното общуване. В трета глава, озаглавена „Билингвизмът“, се предлага обзор на теоретичните и типологичните особености на това сложно явление и се уточняват употребите на термините „билингвизъм“, „диглосия“ и „мурилингвизъм“. В четвърта глава, озаглавена „Езиково разнообразие в Испания“, се проследяват в диахронен плат историческите предпоставки за възникването на многоезичната среда, която се наблюдава днес в Испания. В пета глава, озаглавена „Билингвизмът в Каталуня“, се разглеждат обществено-политическите и езиковите особености в диахрония и синхрония, включително в съпоставителен план през призмата на съвременната ситуация и политика на каталонския език. В шеста глава, озаглавена „Билингвалният мозък“, се представят основни понятия от сферата на психолингвистиката и невролингвистиката. В седма глава, озаглавена „Резултати от проведеното емпирично изследване“ се дават резултатите от анкетно проучване, свързано с тематиката на билингвалната ситуация в Каталония (Каталуния).

Същински изследователски принос, според мен, има съдържанието на глава VII, а именно проведеното емпирично изследване чрез анкети и съответните приложения, които представляват голям интерес и в които е вложен сериозен авторски труд.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Съдържателният анализ на образователно-приложните постижения в дисертационния труд показва, че докторантката Лидия Шамова е положила

старание да се справи с доказването на работната си хипотеза, независимо че там могат да се открият някои аспекти, които колежата е могла да разгледа по-детайлно и да прецизира вижданията си за лонгитудиналната динамика на разглежданата процесуалност. Според мен научно-приложни приноси на дисертационния труд не трябва да се търсят в посока формулиране и обосновка на нов научен проблем или област, нито във формулиране и обосновка на нова теория, а по-скоро в разглеждане на съществени актуални страни в съществуващи проблеми с изразен динамичен характер и в частност като проучване и получаване на факти за съвременното състояние на билингвизма в Каталония (Каталуния). Резултатите от изследването могат да се използват за актуализиране на учебното съдържание на курсовете по културна история на Испания.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантката Лидия Шамова коректно е посочила своите публикации по темата на дисертационния труд на с. 218 (четири публикации и данни за участие в шест научни форуми). Заглавията на публикациите показват, че те са по темата на дисертационния труд и трябва да отразяват резултати на проведеното от докторанта проучване. Анализът на авторския състав на публикациите показва, че една е дело само на докторантката, една в съавторство с единия научен ръководител (Д. Делев), една – в съавторство с двамата научни ръководители (Ив. Кънчев и Д. Делев) и една с множествено съавторство (B.A. Bulgarova, M.A. Bragina, V.V. Bondareva, A.V. Zetkina, E.A. Zolotykh).

9. Лично участие на докторанта

Личното участие на докторантката Лидия Шамова в проведеното дисертационно изследване отговаря на нормативните изисквания и правилници на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и се вписва в общоприетата рамка за разпределение на авторската отговорност между научен ръководител (в случая двама научни ръководители) и докторант.

10. Автореферат

Авторефератът е изготвен според изискванията на съответните правилници и отразява коректно основните резултати, постигнати в дисертацията.

11. Критични забележки и препоръки

Критични забележки и препоръки към проведеното изследване и комплект материали нямам. Формата „Каталуня“ не отговаря на българската езикова традиция и би следвало да се замени съответно с Каталония или с Каталуня.

12. Лични впечатления

Докторантката Лидия Шамова е отразила отправените към нея препоръки по време на вътрешната защита и съответно е преработила структурата и съдържанието на изложението според личната си позиция, отчитаща и вижданията на своите научни ръководители.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам докторантката Лидия Шамова да помисли как да се интегрира приложната част от дисертационния труд в процеса на обучение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Лидия Шамова на тема „Билингвизмът в Каталуня – същност и специфика“, разработен в рамките на докторската програма „Романски езици (Съвременен испански език – Лексикология)“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, съдържа приложни резултати, които представляват принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати съответстват на специфичните изисквания на Филологическия факултет, приети

във връзка с Правилника на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Лидия Шамова притежава теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Филология“ като демонстрира качества и умения за провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята положителна оценка за проведеното изследване от докторантката Лидия Шамова на тема „Билингвизмът в Каталуня – същност и специфика“ под научното ръководство на проф. дфн Иван Кънчев и доц. дм Делян Делев, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’ на Лидия Дочкова Шамова в област на висше образование „2. Хуманитарни науки“; професионално направление „2.1. Филология“; докторска програма „Романски езици (Съвременен испански език – лексикология)“.

21.06.2020 г.

Рецензент:

(проф. дфн Димитър Димитров)